

Sygn. akt INs 261/16

POSTANOWIENIE

Dnia 14 grudnia 2016r.

Sąd Rejonowy w Ostrołęce Wydział I Cywilny

w następującym składzie:

Przewodniczący: SSR Artur Kowalski

Protokolant: st. sekr. sąd. Małgorzata Mierzejewska

po rozpoznaniu w dniu 30 listopada 2016r. w Ostrołęce

na rozprawie

sprawy z wniosku K. B.

z udziałem (...) S.A. w L.

o ustanowienie służebności przesyłu

postanawia:

1. oddalić wniosek,
2. zasądzić od wnioskodawcy K. B. na rzecz uczestniczki (...) S.A. w L. kwotę 497 zł (czteryście dziewięćdziesiąt siedem złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa prawnego.

/-/A. K.

Sygn. akt I Ns 261/16

UZASADNIENIE

Wnioskiem z dnia 29 lutego 2016r. wnioskodawca K. B. wniósł o ustanowienie służebności przesyłu na rzecz (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w L. na nieruchomości będącej własnością wnioskodawcy, stanowiącej działkę o numerze ewidencyjnym (...), położonej w miejscowości Ł., gm. R., dla której Sąd Rejonowy w Ostrołęce prowadzi księgę wieczystą nr (...) oraz o zasądzenie jednorazowego wynagrodzenia w wysokości 20.000 złotych a także o zasądzenie od uczestnika zwrotu kosztów postępowania. We wniosku wystąpił również o dopuszczenie dowodów z opinii biegłych, którzy mieli wyliczyć wartość należnego mu wynagrodzenia, wytyczyć obszar konieczny dla prawidłowego wykonywania przez uczestnika swych uprawnień oraz wyliczenia powierzchni zajmowanej przez urządzenie przesyłowe oraz przebieg linii energetycznej.

W odpowiedzi na wniosek uczestnik (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w L. wniósł o oddalenie wniosku i zasądzenie od wnioskodawcy na rzecz uczestnika kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych. W obszernej argumentacji podniósł m.in. zarzut zasiedzenia służebności odpowiadającej służebności przesyłu na nieruchomości objętej wnioskiem.

W toku postępowania strony podtrzymały swoje stanowiska w sprawie.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

K. B. jest właścicielem nieruchomości obejmującej działkę gruntu o nr ewidencyjnym (...) położonej w miejscowości L., gm. R. dla której Sąd Rejonowy w Ostrołęce prowadzi księgę wieczystą nr (...).

Początkowo właścicielem działki był B. B. (1) aż do swojej śmierci w 1981r. Następnie w wyniku przeprowadzenia działu spadku działka przypadła jego synowi J. B.. Na podstawie umowy darowizny sporządzonej w formie aktu notarialnego z dnia 18 lipca 2014r. Rep. A nr (...). J. T. i A. małż. B. przenieśli własność działki o numerze ewidencyjnym (...) na K. B..

Na nieruchomości posadowione są obecnie trzy podwójne słupy energetyczne z odłącznikiem. Na działce zlokalizowana jest napowietrzna linia elektroenergetyczna średniego napięcia, stanowiąca trzon linii napowietrznej średniego napięcia SN 15 kV relacji G. – C. a także odgałęzienie od tej linii stanowiące również napowietrzną linię elektroenergetyczną SN 15 kV do stacji w R.. Urządzenia te są własnością (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w L..

Urządzenia w postaci napowietrznej linii elektroenergetycznej średniego napięcia, stanowiącej trzon linii napowietrznej średniego napięcia SN 15 kV relacji G. – C. wybudowane zostały w 1973r. i następnie protokołem z odbioru technicznego i przekazania do eksploatacji linii elektroenergetycznej z dnia 30 grudnia 1973r. zostały oddane do użytkowania. Podstawę prawną do ich budowy stanowiła ostateczna decyzja administracyjna Nr (...) L.dz. AB-II-440/308/72 z dnia 27 października 1972r. wydana przez Prezydium Powiatowej Rady Narodowej w O., Wydział Budownictwa, Urbanistyki i Architektury zatwierdzająca plan realizacyjny.

Linia elektroenergetyczna SN 15 kV stanowiąca odgałęzienie od linii napowietrznej średniego napięcia SN 15 kV relacji G. – C. do stacji w R. w kształcie istniejącym obecnie została wybudowana w 1980r. Wprawdzie odgałęzienie zostało wybudowane już w 1962r., lecz najprawdopodobniej początkowo nie przebiegało przez działkę o numerze (...) i było zasilane w linii G.-S.. Dopiero w 1980r. została przeprowadzona modernizacja odgałęzienia ze zmianą lokalizacji i wówczas linia stanowiąca odgałęzienie została przepięta do linii usytuowanej już wówczas na działce (...). Linia stanowiąca odgałęzienie została wybudowana w oparciu o decyzję o pozwoleniu na budowę nr (...) z dnia 09 czerwca 1980r. wydaną przez Wojewódzkie Biuro (...) w O.. Decyzją nr (...) z tej samej daty zatwierdzono plan realizacyjny dotyczący linii.

Zakład (...) w W. działał według zasad wewnętrznego pełnego rozrachunku gospodarczego w Zakładach (...), będących przedsiębiorstwem państwowym, natomiast od dnia 16 stycznia 1989r. stał się samodzielnym przedsiębiorstwem państwowym.

Zarządzeniem nr (...) Ministra Przemysłu z dnia 16 stycznia 1989r. dokonano utworzenia przedsiębiorstwa państwowego pod nazwą Zakład (...) w W., które powstało w wyniku podziału przedsiębiorstwa państwowego pod nazwą (...) w W. na bazie zakładu Zakład (...) w W.. Utworzonemu zakładowi przydzielono składniki mienia powstałego z podziału przedsiębiorstwa pod nazwą: (...) w W..

Następnie przedsiębiorstwo państwowe pod nazwą Zakład (...) w W. zostało przekształcone w (...) Spółkę Akcyjną Skarbu Państwa pod nazwą Zakład (...) Spółka Akcyjna w W..

Zakład (...) Spółka Akcyjna wstąpił we wszystkie prawa i obowiązki Zakładu (...) w W.. (...) Spółka Akcyjna weszła we wszelkie prawa majątkowe i niemajątkowe Zakładu (...) w W.. Na Zakład (...) Spółka Akcyjna w W. przeszły uprawnienia i obowiązki przekształconego przedsiębiorstwa państwowego Zakład (...) w W. wynikające z decyzji administracyjnych.

Następnie w drodze umowy przeniesienia przedsiębiorstwa w rozumieniu art. 55¹ k.c. doszło do sukcesji uniwersalnej na rzecz zakładu (...) sp. z o.o. w W.. Przedsiębiorstwo spółki Zakład (...) Spółka Akcyjna w W. stało się przedmiotem wkładu niepieniężnego na pokrycie podwyższonego kapitału zakładowego w spółce (...) sp. z o.o. w W..

Spółka (...) sp. z o.o. w W. zmieniła nazwę na (...) Sp. z o.o. w W., która to spółka w dniu 31 sierpnia 2010r. została połączona w trybie art. 492 § 1 k.s.h. poprzez przejęcie jej przedsiębiorstwa ze spółką (...) S.A. z siedzibą w L..

Poza pracami konserwacyjnymi nie było przerw w przesyłaniu energii elektrycznej zarówno linią napowietrzną relacji G.-C. jak i linią stanowiącą odgałęzienie do stacji w R..

Pracownicy uczestnika i jego przedników prawnych dokonywali oględzin linii głównej jak i odgałęzienia, wjeżdżali ciężkim sprzętem, monitorowali stan linii, przy pomocy podnośników wymieniali zużyte izolatory.

W związku z posadowieniem linii na nieruchomości objętej wnioskiem korzystanie z niej jest utrudnione.

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił w oparciu o:

(zeznania wnioskodawcy w charakterze strony: nagranie z rozprawy z dnia 30 listopada 2016r. od 00:19:42 do 00:22:58 – k. 115, nagranie z rozprawy z dnia 12 września 2016r. od 00:03:28 do 00:21:02 – k. 81, zeznania w charakterze świadków: W. D. - nagranie z rozprawy z dnia 12 września 2016r. od 00:21:17 do 00:49:09 – k. 81-82, D. G. - nagranie z rozprawy z dnia 24 października 2016r. od 00:09:29 do 00:17:12 – k. 92v, dokumenty w postaci: odpisu księgi wieczystej (k. 8), wypisu i wyciągu (k. 11,12), wypisu z aktu notarialnego rep. A Nr (...) (k. 13-17), poświadczonych za zgodność z oryginałem kopii: decyzji Nr (...) – k. 37, załącznika do decyzji – k. 38, protokołu odbioru technicznego i przekazania do eksploatacji z dnia 30 grudnia 1973r. – k. 39, mapy z profilem podłużnym linii 15 kV – k. 40, zaświadczenia lokalizacji szczegółowej nr (...) – k. 41, protokołu odbioru technicznego z 01 października 1962r. – k. 42, mapy z 05 stycznia 1961r. - k. 43, decyzji o pozwoleniu na budowę nr (...) z 09 czerwca 1980r. – k. 43a, decyzji o zatwierdzeniu planu realizacyjnego z 09 czerwca 1980r. – k. 44, planu linii 15 kV do stacji w R. – k. 45, odpis z KRS - k. 46-47, Zarządzenia nr 228 Ministra Górnictwa i Energetyki z dnia 25.11.1958r. - k. 48, zarządzenia Naczelnego Dyrektora Zakładów (...)/No/77 z dnia 6.06.1977r. - k. 49, Uchwały nr 2 Rady Nadzorczej Wspólnoty (...) i (...) Brunatnego z 28 czerwca 1989r. – k. 51, Zarządzenia Ministra Przemysłu nr 12/ORG/89 z dnia 16.01.1989r. (52), Statutu Przedsiębiorstwa Państwowego Zakładu (...) – k. 53-54, Aktu przekształcenia – k. 55-57, wypisu z aktu notarialnego Rep. Nr (...) z 30 czerwca 2007r. – k. 58-61, odpisu z KRS – k. 62-63, 64-66, pisma (...) S.A. z 24 kwietnia 2013r. – k. 67, odpisu księgi wieczystej – k. 68, 69-73, dzienniki obchodu oraz karty prac doraźnych – k. 103-112).

Sąd Rejonowy zważył, co następuje:

Wniosek jest niezasadny i podlegał oddaleniu.

Zgodnie z art. 305¹ k.c. nieruchomość można obciążyć na rzecz przedsiębiorcy, który zamierza wybudować lub którego własność stanowią urządzenia, o których mowa w art. 49 § 1 k.c., prawem polegającym na tym, że przedsiębiorca może korzystać w oznaczonym zakresie z nieruchomości obciążonej, zgodnie z przeznaczeniem tych urządzeń (służebność przesyłu).

Stosownie do art. 305² § 2 k.c. jeżeli przedsiębiorca odmawia zawarcia umowy o ustanowienie służebności przesyłu, a jest ona konieczna do korzystania z urządzeń, o których mowa w art. 49 § 1 k.c., właściciel nieruchomości może żądać odpowiedniego wynagrodzenia w zamian za ustanowienie służebności przesyłu.

W orzecznictwie przyjmuje się, co Sąd meriti podziela, iż z wnioskiem o ustanowienie służebności może wystąpić zarówno przedsiębiorca (gdy właściciel odmawia zawarcia umowy o ustanowienie służebności), jak i właściciel nieruchomości (w razie odmowy przedsiębiorcy). Ustanowienie służebności przesyłu winno nastąpić przede wszystkim w drodze umowy. Jeżeli jednak do jej zawarcia nie doszło, może to nastąpić na mocy orzeczenia sądowego. W art. 305² § 2 k.c. określono, że właściciel może "żądać odpowiedniego wynagrodzenia w zamian za ustanowienie służebności przesyłu". Wynika z tego, że nie może wystąpić o zasądzenie wynagrodzenia bez jednoczesnego ustanowienia służebności. Biorąc zaś pod uwagę, że ustanowienie służebności przesyłu (podobnie jak innych służebności) następuje w postępowaniu nieprocesowym (art. 626 § 3 k.p.c.), żądanie o jakim mowa w art. 305² § 2 k.p.c., przybiera postać wniosku i rozpoznawane jest zgodnie z regułami tego postępowania. Właściciel nieruchomości może złożyć wniosek także wówczas, gdy jedyną przyczyną odmowy zawarcia umowy o ustanowienie

służebności przesyłu jest spór co do wysokości wynagrodzenia (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 14 października 2010 r., sygn. akt III CZP 66/10).

W niniejszej sprawie niewątpliwie następcą prawnym Skarbu Państwa odnośnie napowietrznej linii elektroenergetycznej 15 kV relacji G.-C. jak i odgałęzienia od tej linii do stacji w R. jest uczestnik. Stosownie do postanowień aktu notarialnego Rep. A Nr (...) z dnia 12.07.1993r. nastąpiło przekształcenie przedsiębiorstwa państwowego Zakład (...) w W. w spółkę Skarbu Państwa Zakład (...) S.A.” w W.. Następnie, 30.06.2007r. nastąpił rozdział prowadzonej przez Zakład (...) S.A. działalności w zakresie dystrybucji energii elektrycznej oraz obrotu energią w drodze zawartej pomiędzy Zakładem (...) S.A. a (...) w W. umowy przeniesienia na rzecz (...) Sp. z o.o. zorganizowanej części przedsiębiorstwa w rozumieniu art. 55¹ k.c., tj. zorganizowanego zespołu składników niematerialnych i materialnych przeznaczonych do prowadzenia działalności gospodarczej związanej ze świadczeniem usług dystrybucji energii elektrycznej (przesyłu energii elektrycznej). Ten podmiot (a po zmianach nazwy firmy: (...) Sp. z o.o. w W.) stał się właścicielem wszystkich składników majątkowych przeznaczonych do prowadzenia działalności związanej ze świadczeniem usług dystrybucji energii elektrycznej, w tym linii przesyłowych i innych praw związanych z urządzeniami energetycznymi.

W ocenie Sądu doszło do przeniesienia z przedsiębiorstwa państwowego Zakład (...) na Spółkę Zakład (...) Spółka Akcyjna w W. nie tylko własności linii energetycznych, ale i innego mienia tego przedsiębiorstwa. Doszło do przeniesienia zorganizowanej części przedsiębiorstwa w rozumieniu art. 55¹ k.c. Wprawdzie nastąpiło to na mocy zarządzenia Ministra Przemysłu i Handlu, jednakże przekształcenie Zakładu (...) w spółkę akcyjną miało miejsce w trybie ustawy z dnia 5 lutego 1993r. o przekształceniach własnościowych niektórych przedsiębiorstw państwowych o szczególnym znaczeniu dla gospodarki państwa (Dz. U. z 1993 r., Nr 16, poz. 69 z późn. zm.), a ustawa ta nie przewidywała konieczności zachowania formy pisemnej z podpisem notarialnie poświadczonym

W orzecznictwie wyrażono pogląd, iż przy podziale przedsiębiorstwa państwowego przeniesienie własności nieruchomości lub własności budynków i użytkowania wieczystego gruntów na rzecz nowo powstałych przedsiębiorstw następuje w formie aktu notarialnego (uchwała Sądu Najwyższego z dnia 27 lutego 1995 r., sygn. akt III CZP 17/95, uchwała Sądu Najwyższego z dnia 25 marca 1995 r., sygn. akt III CZP 33/95). Nie oznacza to jednak, iż skoro dla przeniesienia własności nieruchomości lub użytkowania wieczystego wymagane jest zachowanie formy przewidzianej przez prawo cywilne dla przeniesienia tych praw, to dla przeniesienia zorganizowanej części przedsiębiorstwa państwowego wymagane jest także zachowanie formy przewidzianej w kodeksie cywilnym. Gdyby tak było, to zbędna byłaby regulacja formy przekształceń przedsiębiorstw państwowych przewidziana we wskazanej wyżej ustawie. Tymczasem ustawa ta przewidywała, iż przekształcenia następują na podstawie zarządzeń ministra.

Niewątpliwie zorganizowana część przedsiębiorstwa państwowego Zakład (...) w W. stanowiła aport do spółki (...) Sp. z o.o. w W.. Dla wniesienia tego aportu nie jest jednak wymagane dokonanie odrębnej czynności. Wprawdzie Sąd Najwyższy wyraził pogląd, iż w razie, gdy wspólnik pokrywa swój udział w spółce z ograniczoną odpowiedzialnością wkładami niepieniężnymi w postaci prawa użytkowania wieczystego gruntu (własności nieruchomości) - konieczne jest zawarcie odrębnej umowy w formie aktu notarialnego dla przeniesienia tego prawa na rzecz spółki - po jej zarejestrowaniu przez sąd (por. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 5 grudnia 1991r., sygn. akt III CZP 128/91). Dotyczy to jednak sytuacji, gdy przedmiotem wkładu niepieniężnego jest własność lub użytkowanie wieczyste nieruchomości, a z taką sytuacją nie mamy do czynienia w niniejszej sprawie.

Zatem na Spółkę (...) Sp. z o.o. w W. przeszła zorganizowana część przedsiębiorstwa państwowego Zakład (...) w W., w tym własność słupów i linii energetycznej 15 kV wraz z odgałęzieniem. Wraz z własnością tych linii na spółkę przeszły uprawnienia do korzystania z nich. W zarządzeniu nr (...) Ministra Przemysłu z dnia 16 stycznia 1989r. wskazano, iż na rzecz wskazanej wyżej spółki przydziela się składniki mienia powstałego z podziału przedsiębiorstwa państwowego pod nazwą (...) w W.. Skoro bowiem na daną spółkę przeszła własność tych linii, to jednocześnie przeszły wszystkie uprawnienia związane z tymi liniami, w tym prawo do eksploataowania linii i przesyłania nimi energii elektrycznej.

W ocenie Sądu uczestnik nabył przez zasiedzenie służebność odpowiadającą treści służebności przesyłu.

Na wstępie należy zauważyć, iż co prawda ustawowe uregulowanie służebności przesyłu nastąpiło dopiero w 2008r., a w doktrynie początkowo przeważał pogląd, iż dopuszczenie możliwości zasiedzenia tego rodzaju służebności oznaczałoby możliwość zasiedzenia prawa nieistniejącego. Jednak Sąd Najwyższy wielokrotnie wypowiadał się na ten temat, a w uchwale z dnia 7 października 2008 r. (sygn. akt III CZP 89/08) ostatecznie rozwiął wątpliwości dotyczące tego zagadnienia prawnego i wyraził pogląd, iż przed ustawowym uregulowaniem służebności przesyłu dopuszczalne było nabycie w drodze zasiedzenia służebności odpowiadającej treścią służebności przesyłu na rzecz przedsiębiorstwa. W orzecznictwie wyrażono też pogląd, iż na podstawie art. 292 k.c., dopuszczalne jest zasiedzenie służebności linii energetycznej (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 11 marca 2005 r., sygn. akt II CK 489/04).

Ponadto ustalenie faktu nabycia prawa przez zasiedzenie jest możliwe w postępowaniu o ustanowienie służebności (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 12 grudnia 2008 r., sygn. akt II CSK 389/08).

Przywołane poglądy Sądu Najwyższego Sąd Rejonowy w pełni podziela i uznaje za własne.

Zgodnie z art. 292 k.c. służebność gruntowa może być nabyta przez zasiedzenie tylko w wypadku, gdy polega na korzystaniu z trwałego i widocznego urządzenia. Urządzenie to winno być wykonane przez posiadacza służebności, a nie przez właściciela nieruchomości, z której posiadacz korzysta w zakresie służebności (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 24 maja 1974 r., sygn. akt III CRN 94/74). Ponadto stosownie do art. 172 k.c. wymagane jest, by to korzystanie miało charakter posiadania samoistnego, a także trwało przez pewien czas – 20 lat w przypadku dobrej wiary i 30 lat w przypadku złej wiary.

W świetle przedstawionego stanu faktycznego nie ulega wątpliwości, iż Skarb Państwa wybudował na nieruchomości uczestnika trzy słupy energetyczne oraz przeprowadził przez tę nieruchomość linię energetyczną wraz z odgałęzieniem. Jest to trwałe i widoczne urządzenie, gdyż jest wynikiem świadomego i celowego działania ludzkiego, uzewnętrznzonego w trwałej postaci.

Urządzenia w postaci napowietrznej linii elektroenergetycznej średniego napięcia, stanowiącej trzon linii napowietrznej średniego napięcia SN 15 kV relacji G. – C. wybudowane zostały w 1973r. i następnie protokołem z odbioru technicznego i przekazania do eksploatacji linii elektroenergetycznej z dnia 30 grudnia 1973r. zostały oddane do użytkowania. Podstawę prawną do ich budowy stanowiła ostateczna decyzja administracyjna Nr (...) L.dz. AB-II-440/308/72 z dnia 27 października 1972r. wydana przez Prezydium Powiatowej Rady Narodowej w O., Wydział Budownictwa, Urbanistyki i Architektury zatwierdzająca plan realizacyjny tej linii.

Z kolei linia elektroenergetyczna SN 15 kV stanowiąca odgałęzienie od linii napowietrznej średniego napięcia SN 15 kV relacji G. – C. do stacji w R. w kształcie istniejącym obecnie została wybudowana w 1980r. Wprawdzie odgałęzienie zostało wybudowane już w 1962r., lecz najprawdopodobniej początkowo nie przebiegało przez działkę o numerze (...) i było zasilane w linii G.-S.. Dopiero w 1980r. została przeprowadzona modernizacja odgałęzienia ze zmianą lokalizacji i wówczas linia stanowiąca odgałęzienie została przepięta do linii usytuowanej już wówczas na działce (...). Linia stanowiąca odgałęzienie została wybudowana w oparciu o decyzję o pozwoleniu na budowę nr (...) z dnia 09 czerwca 1980r. wydaną przez Wojewódzkie Biuro (...) w O.. Decyzją nr (...) z tej samej daty zatwierdzono plan realizacyjny dotyczący linii.

W zbiorach uczestniczki nie udało się odnaleźć dokumentu w postaci protokołu z odbioru technicznego i przekazania do eksploatacji linii elektroenergetycznej stanowiącej odgałęzienie do stacji w R.. Przedstawione przez uczestniczkę dokumenty pozwalają jednakże na ustalenie, że linia elektroenergetyczna stanowiąca odgałęzienie, została załączona do linii napowietrznej relacji G.-C. i w ten sposób oddana do eksploatacji wraz z uruchomieniem przesyłu energii, nie później niż w 1980r. Wskazują na to dokumenty w postaci decyzji o pozwoleniu na budowę nr (...) z dnia 09 czerwca 1980r. wydanej przez Wojewódzkie Biuro (...) w O. oraz decyzji nr (...) z tej samej daty zatwierdzającej plan realizacyjny dotyczący linii. Wprawdzie nie wynika z nich, kiedy zakończono budowę linii i oddano ją do

eksploatacji, jednakże uczestniczka przedłożyła również poświadczoną za zgodność z oryginałem kopię planu linii stanowiącej odgałęzienie do stacji w R. (k. 45), na którym to Kierownik Robót podpisem i pieczęcią opatrzoną datą 14.11.1980r. potwierdził, że linia okazana na planie została wykonana zgodnie z tym planem. Przesłuchany w charakterze świadka W. D. – pracownik majątku sieciowego u uczestniczki po okazaniu mu planu na rozprawie w dniu 12 września 2016r. (k. 82) potwierdził, że przedstawia on modernizację odgałęzienia i jej lokalizację zgodną z dniem dzisiejszym. Po wykonaniu linii kierownik budowy przygotowywał dokumenty do odbioru. Musiał taki plan opieczętować i podpisać. W dacie nakreślonej na planie przez kierownika budowy, linia tam przedstawiona musiała już istnieć. Sam wnioskodawca stwierdził (k. 81), że linia do R. zawsze szła przez jego działkę, z tym że początkowo była to linia bez słupów a słupy betonowe zostały postawione w latach 1978-1980.

Zdaniem Sądu przywołane wyżej dokumenty, nie pozostające w sprzeczności z zeznaniami samego wnioskodawcy potwierdzają jednoznacznie, że linia stanowiąca odgałęzienie do stacji w R. została wybudowana w 1980r. Jednocześnie brak jakichkolwiek przesłanek do twierdzeń, że pomiędzy datą jej wybudowania (nie później niż 14.11.1980r.) a załączeniem do linii G.-C. upłynął jakiś znaczący okres czasu. Linia miała spełniać konkretne cele, pomimo braku protokołu z odbioru technicznego, wątpliwe, aby po zakończeniu budowy w 1980r. nie została oddana do eksploatacji. Również sam wnioskodawca nie wywodził, aby linia nie była użytkowana po jej wybudowaniu. Z tych też względów – wobec braku możliwości zweryfikowania konkretnej daty - zasadnym było ustalenie, że napowietrzna linia elektroenergetyczna SN 15 kV stanowiąca odgałęzienie od linii napowietrznej średniego napięcia SN 15 kV relacji G. – C. do stacji w R. została załączona na cele przesyłu nie później niż w ostatnim dniu 1980r.

Uczestniczka sprostowała w ten sposób obowiązkowi i wykazała w tym zakresie konieczną inicjatywę dowodową.

Powyższe wskazuje, że Skarb Państwa, a następnie kolejni użytkownicy linii, a obecnie uczestnik korzystali nieprzerwanie z urządzeń znajdujących się na nieruchomości wnioskodawcy, w zakresie linii napowietrznej G.-C. od 30.12.1973r., w zakresie odgałęzienia do stacji w R. od 31 grudnia 1980r. Ich pracownicy wykonywali zabiegi i prace konserwacyjne poprzez następujące czynności: co 5 lat dokonywali oględzin linii, w sytuacji stwierdzenia usterek dokonywany był remont linii polegający chociażby na wymianie izolatorów. W czasie przeglądu czy wymiany pracownicy uczestnika lub jego poprzedników prawnych musieli wejść na działkę wnioskodawcy i odłączyć zasilanie, ponieważ na działce wnioskodawcy znajduje się również odłącznik. Wnioskodawca przyznawał (k. 81), że na działce pojawiali się pracownicy uczestniczki, wjeżdżały ciężarowe samochody z podnośnikami i wymieniane były izolatory na słupach. Pracownicy cały czas przyjeżdżają do odłącznika, który zabezpieczony jest klódkami. Nikt z energetyki nie pytał się do tej pory o zgodę na wejście na działkę. Wnioskodawca nie zauważył dłuższych przerw w dostawie prądu. Okoliczności tego rodzaju potwierdził również w swoich zeznaniach świadek D. G. (k. 92v). Uczestniczka przedstawiła również dokumenty (k. 102-112) w postaci dzienników obchodów linii, karty prac doraźnych wykazując, że podejmuje prace mające na celu utrzymanie i eksploatację linii i wykonuje w ten sposób czynności prowadzące do zasiedzenia służebności przesyłu.

Ponadto odpowiednio od 30.12.1973r. i od 31.12.1980r. linie są nieprzerwanie (za wyjątkiem sytuacji, gdy przeprowadzano prace naprawcze, przy których musi być wyłączone napięcie) wykorzystywane poprzez przesył energii elektrycznej. Jest to podstawowy sposób korzystania z urządzenia przesyłowego.

Posiadania prowadzącego do nabycia służebności w drodze zasiedzenia nie należy utożsamiać z posiadaniem prowadzącym do nabycia przez zasiedzenie własności nieruchomości. Przy ocenie posiadania prowadzącego do nabycia przez zasiedzenie służebności gruntowej chodzi o faktyczne korzystanie z gruntu w takim zakresie i w taki sposób, w jaki czyniłaby to osoba, której przysługuje służebność (v. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 31 maja 2006 r., sygn. akt IV CSK 149/05).

W sprawie chodzi o służebność gruntową o treści służebności przesyłu. Służebność ma dotyczyć linii elektroenergetycznej. Podstawowym sposobem korzystania z takiej linii jest przesyłanie za pomocą tego urządzenia energii elektrycznej. Tak też było w niniejszej sprawie. Kolejni użytkownicy linii przesyłali za jej pomocą energię

elektryczną. Korzystali zatem z nieruchomości w zakresie odpowiadającym służebności gruntowej o treści służebności przesyłu.

Nie ma przy tym znaczenia, że inne czynności będące także sposobami posiadania służebności, tj. zabiegi mające na celu zachowanie linii w należyтым stanie i prace konserwacyjne, nie były wykonywane w sposób ciągły, a jedynie co jakiś czas. Czynności te są jedynie zewnętrznym przejawem podstawowego sposobu korzystania z linii energetycznej (tj. przesyłu energii) i nie muszą być wykonywane w sposób ciągły, lecz stosownie do potrzeb (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 4 października 2006 r., sygn. akt II CSK 119/06). O stałym charakterze korzystania z nieruchomości w zakresie służebności decyduje brak przerwy w korzystaniu z nieruchomości w tym zakresie, a nie intensywność, czy częstotliwość wykonywania czynności składających się na korzystanie z nieruchomości w ramach przesyłu.

Posiadanie nieruchomości prowadzące do nabycia służebności przez zasiedzenie dotyczy nie tylko pasa gruntu, nad którym posadowiona jest linia energetyczna, ale także pasa gruntu wokół tej linii. Każda pracująca (przesyłająca energię elektryczną) linia emituje pole elektromagnetyczne i w ten sposób urządzenie przesyłowe wpływa na nieruchomość, przez którą przechodzi. Mamy do czynienia z pasem technologicznym o szerokości co najmniej kilkunastu metrów. Ten pas gruntu również zajęty jest przez służebność gruntową odpowiadającą treścią służebności przesyłu.

Niewątpliwie uczestnik i jego poprzednicy prawni posiadali służebność w sposób samoistny. Należy bowiem zauważyć, iż ograniczenie prawa własności poprzez umieszczenie na nieruchomości urządzeń przesyłowych, a następnie konieczność znoszenia ich naprawy i konserwacji, nie oznacza, że właściciel urządzeń nabywa prawo nieograniczonego wejścia na nieruchomość obciążoną. Wiązałoby się to z nadmiernym obciążeniem właściciela nieruchomości, wykraczającym poza treść samego ograniczenia. Przedsiębiorstwo ma prawo wejść na nieruchomość w celu kontroli czy naprawy urządzeń, ale nic nie stoi na przeszkodzie, by korzystało z tego uprawnienia w sposób jak najmniej obciążający właściciela. Wydaje się, że jedynie w skrajnych przypadkach, wymagających natychmiastowej ingerencji przedsiębiorstwa oraz z powodu niemożliwości skontaktowania się z właścicielem, uzasadnione jest wejście na nieruchomość obciążoną bez wiedzy i zgody jej właściciela. Jednocześnie należy podkreślić, że owa „zgoda” jest rozumiana nie jako zezwolenie, ale poinformowanie właściciela, że takie prace zostaną przeprowadzone oraz ustalenie dogodnego terminu.

Ponadto należy mieć również na względzie, iż uczestnik w sposób samoistny korzysta ze swoich uprawnień, gdyż każdy właściciel nieruchomości, po której przebiega linia energetyczna, jest obowiązany pytać o zgodę i konsultować się z pracownikami uczestnika w celu prowadzenia jakichkolwiek prac ziemnych czy budowlanych.

W związku z powyższym należy uznać, iż poprzednik prawny uczestnika postępowania, a następnie uczestnik, faktycznie korzystał z nieruchomości, stanowiącej wówczas własność poprzedników prawnych wnioskodawcy, a następnie wnioskodawcy, w zakresie odpowiadającym treści służebności przesyłu w sposób samoistny i nieprzerwany przez kilkadziesiąt lat.

Bieg terminu zasiedzenia służebności gruntowej rozpoczyna się do chwili, gdy posiadacz służebności przystąpił do korzystania z trwałego i widocznego urządzenia (v. Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 21 kwietnia 1967 r., sygn. akt III CZP 12/67). W przypadku zasiedzenia służebności gruntowej odpowiadającej treścią służebności przesyłu termin ten należy liczyć od dnia rozpoczęcia eksploatacji konkretnej linii energetycznej. W niniejszej sprawie napowietrzna linia elektroenergetyczna średniego napięcia, stanowiącej trzon linii napowietrznej średniego napięcia SN 15 kV relacji G. – C. była eksploatowana od 30.12.1973r., zaś napowietrzna linia elektroenergetyczna SN 15 kV stanowiąca odgałęzienie od linii napowietrznej średniego napięcia SN 15 kV relacji G. – C. do stacji w R. od 31.12.1980r.

Wobec powyższego ustalić należy, czy posiadacz służebności był w dobrej, czy też w złej wierze.

W orzecznictwie przyjmuje się, co Sąd meriti podziela, iż kryterium oceny charakteru posiadania z punktu widzenia dobrej lub złej wiary jako warunku nabycia własności nieruchomości w krótszym (20 lat) lub dłuższym (30 lat)

terminie jest stan świadomości posiadacza w chwili uzyskania posiadania. Późniejsza zmiana posiadania w złej wierze na posiadanie w dobrej wierze (i odwrotnie) nie ma wpływu na długość okresu potrzebnego do nabycia własności przez zasiedzenie (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 5 grudnia 2007 r., sygn. akt I CSK 300/07).

Przepis art. 292 k.c. w zdaniu pierwszym stanowi, że służebność gruntowa może być nabyta przez zasiedzenie tylko w wypadku, gdy polega na korzystaniu z trwałego i widocznego urządzenia, ze zdania drugiego wynika zaś, że do zasiedzenia służebności gruntowej stosuje się odpowiednio przepisy o nabyciu przez zasiedzenie własności nieruchomości. Powołany przepis w powiązaniu z art. 352 k.c. na zasadach szczególnych reguluje jedynie charakter posiadania, które prowadzi do zasiedzenia służebności gruntowej. Do zasiedzenia służebności gruntowej znajdują natomiast odpowiednie zastosowanie przepisy o nabyciu własności nieruchomości przez zasiedzenie dotyczące terminów posiadania w zależności od dobrej lub złej wiary posiadacza (art. 172 § 1 i 2 k.c.), ale także biegu zasiedzenia w stosunku do małoletniego (art. 173 k.c.), biegu przedawnienia roszczeń (art. 175 k.c.) oraz przepisy dotyczące możliwości doliczenia posiadania poprzednika (art. 176 k.c.).

Przy ocenie posiadania prowadzącego do zasiedzenia służebności gruntowej chodzi o faktyczne korzystanie z gruntu, w takim zakresie i w taki sposób, w jaki czyniłaby to osoba, której przysługuje służebność, natomiast władanie w zakresie służebności kwalifikuje się, zgodnie z art. 336 k.c., jako posiadanie zależne. Posiadanie służebności nie musi być przy tym wykonywane w sposób ciągły, lecz stosownie do potrzeb.

Bezsporne jest, że obecnie uczestnik (...) S.A. z siedzibą w L., a wcześniej jej poprzednicy prawni korzystali z nieruchomości wnioskodawcy w sposób odpowiadający treści służebności przesyłu.

Odnosząc się do przesłanki zasiedzenia służebności gruntowej w postaci upływu czasu trzeba przypomnieć, że termin zasiedzenia wynosi 20 lat jeżeli uzyskanie posiadania służebności gruntowej nastąpiło w dobrej wierze i 30 lat w przypadku uzyskania posiadania służebności gruntowej w złej wierze. Decydujący jest tu moment, chwila uzyskania posiadania. Zła wiara następcza, która ujawni się po tym momencie, nie ma wpływu na wydłużenie terminu zasiedzenia. Dobra wiara posiadacza polega zaś na usprawiedliwionym w danych okolicznościach przekonaniu, że przysługuje mu takie prawo do władania rzeczą, jakie wykonuje.

Jednocześnie bezsporne jest, że przedsiębiorstwo energetyczne (poprzednik prawny uczestnika) weszło w posiadanie nieruchomości obecnie należącej do wnioskodawcy (w zakresie służebności) na podstawie ustawy z dnia 28 czerwca 1950 r. o powszechnej elektryfikacji wsi i osiedli (Dz. U. z 1954 r. Nr 32, poz. 135 z późn. zm.).

W ocenie Sądu posiadacz służebności był w złej wierze. Domniemanie istnienia dobrej wiary zostało skutecznie podważone przez wnioskodawcę, który zaprzeczył, by uczestnik wykazał się tytułem prawnym do zajęcia przedmiotowej nieruchomości, uzyskał kiedykolwiek zgodę poprzedników prawnych wnioskodawcy na budowę urządzeń i rozpoczęcie przesyłu. Nie ulega wątpliwości, że w chwili rozpoczęcia biegu zasiedzenia (w okolicznościach niniejszej sprawy odpowiednio 30.12.1973r. i 31.12.1980r.) uczestnik miał wiedzę, iż pobudowanie urządzeń i linii energetycznych nastąpiło na nieruchomościach należących do osób prywatnych. Z chwilą rozpoczęcia biegu zasiedzenia miał świadomość ingerencji w cudzy grunt. Uczestnik nie przedstawił dowodów wskazujących, że było inaczej, w szczególności decyzji administracyjnych wydanych w oparciu o art. 35 ustawy z dnia 12 marca 1958 r. o zasadach i trybie wywłaszczania nieruchomości (Dz. U. nr 10, poz. 64 z 1974 r. j.t. z późn. zm.) bądź jakichkolwiek innych decyzji czy aktów normatywnych zezwalających poprzednikowi prawnemu uczestnika na wejście na nieruchomości i posadowienie na nich słupów i linii energetycznych. Zgodnie z art. 6 k.c. i 232 k.c. to podmiot wywodzący skutki prawne z określonych faktów zobowiązany jest przedstawić na te okoliczności dowody. Analizując materiał dowodowy zebrany w toku tegoż postępowania stwierdzić należało, iż uczestnik temu zadaniu nie sprostał.

Zgodnie z art. 172 § 1 i 2 k.c. w brzmieniu sprzed 1 października 1990r. posiadacz samoistny nieruchomości nabywa jej własność z upływem lat 10, chyba że uzyskał posiadanie w złej wierze. Wówczas nabywał własność nieruchomości po upływie lat 20. Od dnia 1 października 1990 r. terminy te wynosiły odpowiednio 20 lat w przypadku dobrej wiary i

30 lat w przypadku złej wiary. Powyższe terminy będą miały zastosowanie w sytuacji, gdy przed wejściem w życie tej nowelizacji kodeksu cywilnego nie nastąpiło jeszcze zasiedzenie.

W niniejszej sprawie bieg terminu zasiedzenia rozpoczął się w dniu 30.12.1973r. i 31.12.1980r. Pierwsza z dat odpowiada dacie protokołu z odbioru technicznego i przekazania do eksploatacji linii elektroenergetycznej średniego napięcia SN 15 kV relacji G. – C.. Druga stanowi ostatni dzień 1980r., tj. roku w którym linia została wybudowana i załączona do przesyłu. Wobec przyjęcia złej wiary według przepisów wówczas obowiązujących wymagany był 20 – letni okres posiadania i upłynął on z dniem 30.12.1993 r. oraz 31.12.2000r., a zatem po wejściu w życie nowelizacji kodeksu cywilnego wydłużającej terminy, których upływ jest niezbędny do nabycia służebności odpowiadającej treści służebności przesyłu przez zasiedzenie. Zatem zastosowanie będą miały terminy wprowadzone nowelizacją kodeksu cywilnego obowiązującą od dnia 1 października 1990r. 30 – letni termin wymagany przez te przepisy upłynął z dniem 30.12.2003r. i 31.12.2010r.

Zakład (...) był przedsiębiorstwem państwowym. Korzystał z linii energetycznej w wyniku powierzenia mu zarządu tą częścią majątku państwowego. Zarządzanie przez przedsiębiorstwo państwowe majątkiem sieciowym, w tym wykonywanie opisanych wyżej czynności na nieruchomości objętej wnioskiem, było posiadaniem służebności skutkującym nabyciem służebności gruntowej na własność. Było to posiadanie przez Skarb Państwa, mimo że faktycznie korzystanie z urządzeń przesyłowych było wykonywane przez przedsiębiorstwo państwowe. Skutki prawne związane z posiadaniem samoistnym przez przedsiębiorstwo państwowe służebności mogły powstać tylko na rzecz Skarbu Państwa. Miało to miejsce do 31 stycznia 1989r. (por. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 22 października 2009r., sygn. akt III CZP 70/09, postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 17 grudnia 2008r., sygn. akt I CSK 171/08, a także postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 9 maja 2003r., sygn. akt V CK 24/03, gdzie wskazano, że zarządzanie nieruchomością przez przedsiębiorstwo państwowe jest kwalifikowane jako posiadanie samoistne tej nieruchomości przez Skarb Państwa, co można odpowiednio odnieść do zarządzania majątkiem sieciowym przez przedsiębiorstwo państwowe i potraktować to jako posiadanie służebności przez Skarb Państwa).

Następnie posiadaczem linii energetycznej i podmiotem korzystającym z nieruchomości w zakresie służebności gruntowej było przedsiębiorstwo państwowe Zakład (...) w W., a potem Spółka Zakład (...) Spółka Akcyjna w W., a następnie kolejne spółki, w które przekształcana była powyższa spółka.

W ocenie Sądu doszło do przeniesienia posiadania służebności gruntowej z przedsiębiorstwa państwowego Zakład (...) w W. na Spółkę Zakład (...) Spółka Akcyjna w W.. Na mocy zarządzenia Ministra Przemysłu nr (...) z dnia 16 stycznia 1989r. doszło do przeniesienia własności linii energetycznych 15 kV oraz 0,4 kV. Skoro Spółka stała się właścicielem linii energetycznej i zaczęła przysyłać nią energię oraz wykonywać w stosunku do tej linii inne czynności (konserwacyjne i remontowe), to niewątpliwie stała się posiadaczem służebności i kontynuowała posiadanie, które wcześniej wykonywało przedsiębiorstwo państwowe. Skoro doszło do przeniesienia własności linii, to doszło także do przeniesienia posiadania służebności – przesyłania i innych form korzystania z linii.

Nie ma przeszkód, by do czasu posiadania wykonywanego przez Zakład (...) Spółka Akcyjna w W. doliczyć czas posiadania przez Skarb Państwa. Również orzecznictwo dopuściło taką możliwość (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 25 stycznia 2006 r., sygn. akt I CSK 11/05). Brak podstaw do uwzględnienia odmiennego poglądu, a mianowicie, iż nie można doliczyć do okresu posiadania służebności przez Zakład (...) Spółka Akcyjna w W. posiadania wykonywanego przez Skarb Państwa, jakie miało miejsce przed 1 lutym 1989r. Pogląd ten miałby rację bytu, gdyby w okresie korzystania z linii energetycznej przez Skarb Państwa był on jednocześnie właścicielem nieruchomości. Tak jednak nie jest. W niniejszej sprawie w okresie przed 1 lutego 1989r. właścicielem nieruchomości nie był Skarb Państwa, lecz osoby fizyczne.

Samoistnym posiadaczem służebności odpowiadającej treści służebności przesyłu w zakresie znajdującego się na nieruchomości wnioskodawcy fragmentu linii napowietrznej G.-C. w momencie upływu terminu zasiedzenia, a więc w dniu 30 grudnia 2003r. był Zakład (...) Spółka Akcyjna w W.. Natomiast samoistnym posiadaczem służebności odpowiadającej treści służebności przesyłu w zakresie znajdującego się na nieruchomości wnioskodawcy fragmentu

linii napowietrznej stanowiącego odgałęzienie do stacji w R. w momencie upływu terminu zasiedzenia, a więc w dniu 31 grudnia 2010r. był już uczestnik (...) S.A. w L.. Zasiedzenie służebności odpowiadającej treści służebności przesyłu nastąpiło zatem na ich rzecz.

Mając na uwadze wszystkie wyżej wymienione okoliczności i cytowane przepisy Sąd uznał, iż służebność odpowiadająca treści służebności przesyłu została nabyta przez zasiedzenie na rzecz poprzedników prawnych uczestniczki jak i uczestniczkę.

Sąd nie uwzględnił wniosku wnioskodawcy o przeprowadzenie dowodu z opinii biegłych wskazanych we wniosku wszczynającym postępowanie w sprawie. Pełnomocnik uczestnika trafnie podnosił, że sposób sformułowania wniosków o dopuszczenie dowodu z opinii biegłych powoduje, że nie są one przydatne dla rozstrzygnięcia sprawy, zaś ich doprecyzowanie dopiero w piśmie z dnia 03 listopada 2016r. jest spóźnione. W jego opinii pełnomocnik wnioskodawcy powinien wnioski takie złożyć już w piśmie inicjującym postępowanie, a najpóźniej przed upływem 14 – dniowego terminu udzielonego mu na rozprawie w dniu 12 października 2016. W szczególności należało jednakże uwzględnić, że ze względu na podniesiony zasadnie przez uczestnika zarzut zasiedzenia dopuszczenie dowodu z opinii biegłych generowałoby po stronie wnioskodawcy dodatkowe koszty, które musiałby ponieść w następstwie oddalenia wniosku.

W tym stanie rzeczy brak jest podstaw do ustanowienia służebności przesyłu na rzecz uczestnika, a zatem wniosek podlega oddaleniu, o czym Sąd orzekł w punkcie 1 sentencji postanowienia.

O kosztach postępowania Sąd orzekł w punktach 2 sentencji postanowienia. W punkcie tym Sąd zasądził od wnioskodawcy jako przegrywającego na rzecz uczestnika zwrot poniesionych przez niego kosztów postępowania na podstawie art. 520 § 3 k.p.c. Na koszty te składa się koszt wynagrodzenia radcy prawnego (480 zł) ustalony w oparciu o § 5 pkt 3 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz. U. z 2015r., poz. 1800 z późn. zm.) oraz opłata skarbową od pełnomocnictwa (17 zł).

ZARZĄDZENIE

(...)

Dnia 04.01.2017r.